

Dit nummer wordt gepubliceerd als opstap naar de Nacht van de Kennis 2015, met steun van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse.

Nummer 94, 27 november 2015. ISSN 2031-0293

Brussels Studies fact sheet. De wereld in Brussel. Brussel in de wereld

Jean-Pierre HERMIA, Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, jphermia@sprb.brussels
Christian VANDERMOTTEN, Université libre de Bruxelles, cvdmotte@ulb.ac.be

Vertaling: Ben Winant

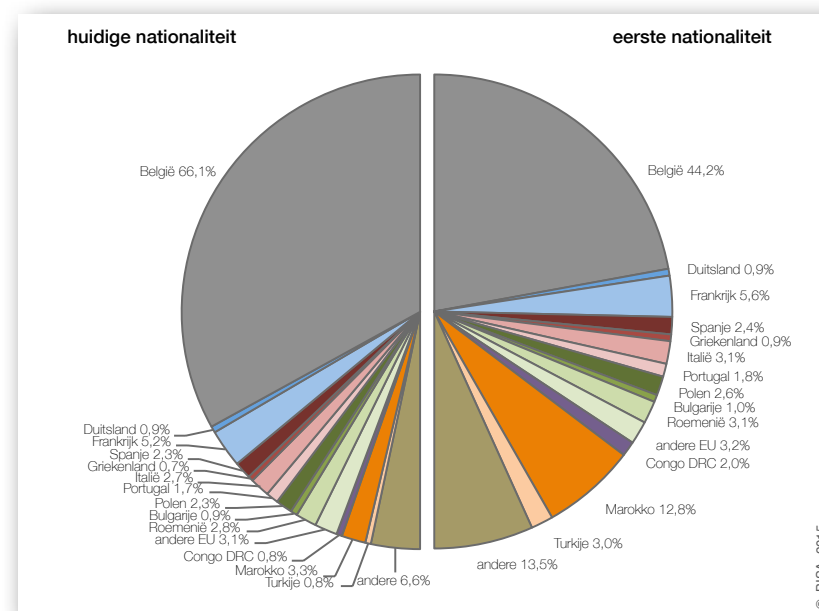
1. Buitenlandse aanwezigheid in Brussel: een dynamische demografie

1. Per 1 januari 2015 telde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 398.726 burgers die niet de Belgische nationaliteit hadden. Dat is meer dan een derde (33,9 %) van de totale bevolking. Het aandeel van de buitenlanders is er drie-maal groter dan in het hele land (11,1 %) en vertoont sinds enkele jaren een stijgende trend (28,5 % in 2000). De concentratie van buitenlanders in de hoofdstad wordt verklaard door de grote rol die ze heeft gespeeld en blijft spelen in de migratiegeschiedenis van ons land.¹

2. Onder die buitenlanders neemt het aantal Europeanen fors toe. Ze vormen een groot deel van de bevolking (22,5 % van de totale bevolking en 66 % van het aantal buitenlanders). Het aantal Fransen en mediterrane Europeanen neemt toe, maar de opmerkelijkste groei in 2014 valt waar te nemen bij de Bulgaren en vooral bij de Roemenen, die voortaan de derde buitenlandse nationaliteit in Brussel zijn na de Fransen en Marokkanen.

3. Veel personen hebben evenwel de Belgische nationaliteit verkregen tijdens hun leven². Nietbekendgemaakte informatie van het Rijksregister, namelijk de eerste nationaliteit, die in de administratieve gegevensbank is geregistreerd, maakt het mogelijk om niet alleen de huidige nationaliteit, maar ook de nationaliteit bij de geboorte te kennen. Op 1 januari 2015 telde het Gewest 655.450 personen, zijnde 55,8 % van de bevolking, van wie de eerste nationaliteit niet de Belgische is. Het aandeel van de personen wier eerste nationaliteit buitenlands is, stijgt duidelijk sinds enkele jaren: het bedroeg slechts 41,3 % in 2000.

4. Deze bevolkingsgroep omvat een groot aantal Turken, Congolezen, en vooral Marokkanen, die vaker dan burgers van de Europese Unie de Belgische nationaliteit verwerven.

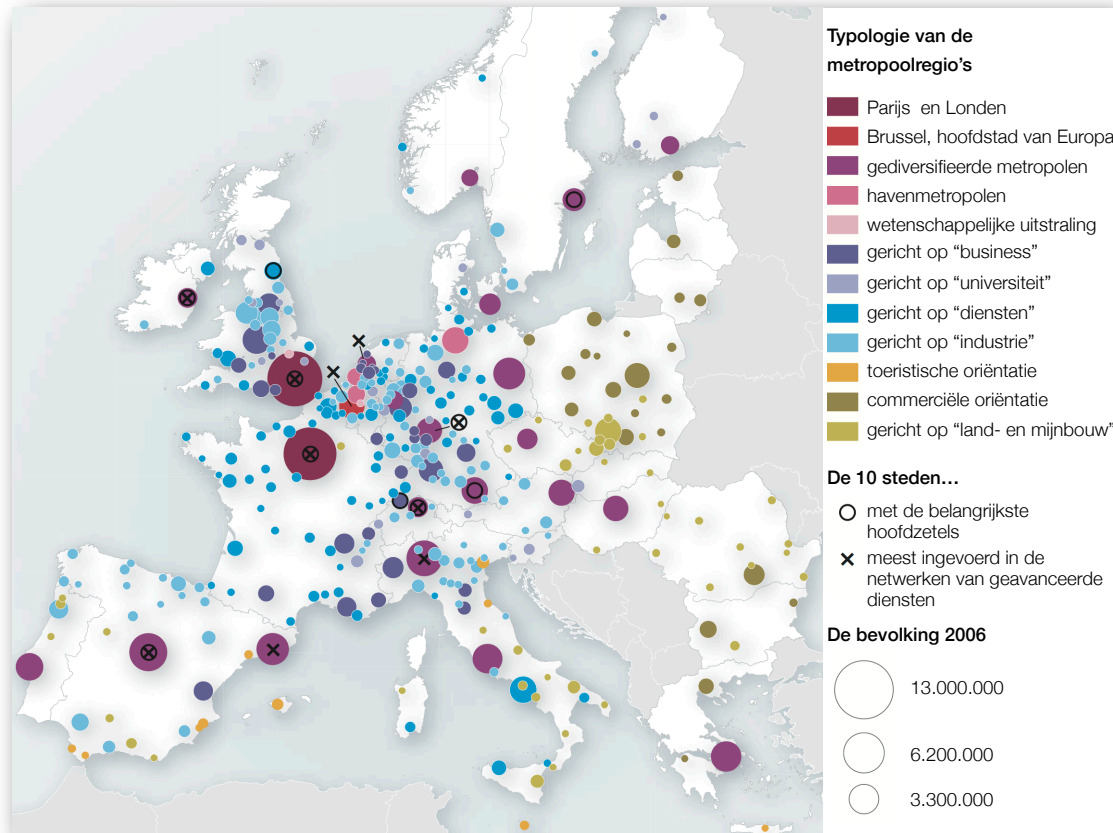

Figuur 1. Huidige en geregistreerde eerste nationaliteit van de inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De personen met de Belgische en een andere nationaliteit worden als Belgen beschouwd. De vergelijking toont aan dat het begrip "buitenlander" beantwoordt aan een administratieve zienswijze: een buitenlander (op tijdstip t) is een individu dat de Belgische nationaliteit niet heeft op tijdstip t.

Bron: BISA, FOD Economie – Directie Algemene Statistiek – Statistics Belgium

¹ IBSA, HERMIA, Jean-Pierre, 2015. 2015 demografische barometer van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In: *Focus van het BISA nr11*, te verschijnen in december 2015, IBSA, HERMIA, Jean-Pierre, 2015. Een demografische boom onder de loep: Roemenen, Polen en Bulgaren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In: *Focus van het BISA nr9*, juni 2015, <http://www.bisa.irisnet.be/publicaties/publicaties-per-reeks/Focus-van-het-bisa>.

² MYRIA, 2015. *Migration en droits et en chiffres 2015*. Bruxelles, <http://www.myria.be/fr/publications/la-migration-en-chiffres-et-en-droits-2015>.

Figuur 2. Algemene typologie van de Europese metropoolregio's (FMR) en locatie van de bedrijfszetels. De FMR's zijn omschreven in het kader van programma's ESPON en komen overeen met de werkgelegenheidsgebieden van een of meerdere steden. Bron: Halbert et al., 2012, kaart gerealiseerd door R. Yver, aangepast door C. Vandermotten.

2. Brussel: een kleine wereldstad

5. De diversificatie van de (buitenlandse) bevolking in Brussel wordt onder meer verklaard door het feit dat Brussel, ondanks zijn bescheiden oppervlakte, een kleine wereldstad is.

6. Brussel neemt een belangrijke positie in de gemonialiseerde netwerken in, wat impliceert dat zijn economie wordt gedragen door een administratieve en dienstensector met een hoge productiviteit. De loutere aanwezigheid van de internationale instellingen in Brussel levert het Gewest rechtstreeks en zijdelings ongeveer 15% van zijn BBP op.

7. Brussel is echter een atypische wereldstad, die enkel met Washington kan worden vergeleken: een sterke positie op politiek vlak, maar een meer bescheiden positie op het vlak van de wereldeconomie³. Brussel staat niet in de rangschikking van de 10 Europese steden waar de meeste bedrijfszetels gevestigd zijn, maar zou er wel in staan als men de regionale schaal inruilt voor de metropolitane schaal en Leuven, waar de zetel van INBEV gevestigd is, meerekent. Ook op het vlak van onderzoek en ontwikkeling neemt Brussel een vrij bescheiden positie in, ongeacht het belang van het fundamenteel onderzoek dat er wordt verricht: de centra voor onderzoek en ontwikkeling (O & O) bevinden zich wegens het strategische karakter ervan zeer dicht bij de bedrijfszetels. Als Waals-Brabant, waar O & O een hoge vlucht neemt in de farmaceutische sector, wordt meegerekend, stijgt Brussel opnieuw in de rangschikking. De geavanceerde diensten zijn, daarentegen, goed vertegenwoordigd in Brussel en zorgen voor de interface tussen economie en politiek met de aanwezigheid van lobbyisten, ambassades enz. die daaruit voortvloeit.

8. Die kenmerken van de Brusselse economie bezorgen het Gewest een bevredigende en stabiele economische groei, maar de keerzijde van de medaille is een vrij zwakke jobcreatie, vooral van jobs voor laaggeschoolden. Dat is één van de oorzaken van de problemen van het Gewest, die nog versterkt wordt door de geringe oppervlakte: Brussel creëert rijkdom, maar die wordt vooral onder zijn werkgelegenheidsgebied en de rest van het land herverdeeld. Het Gewest zelf kampt met een hoog werkloosheidscijfer en heeft een bevolking waarvan het inkomen thans aanzienlijk lager ligt dan het Belgische gemiddelde en zelfs lager dan het gemiddelde inkomen per Waalse inwoner. Een voorspoedige economie (die ongeveer 20% van het nationaal BBP genereert), maar een stad met een concentratie van armen (de inwoners hebben amper 8,5 % van de nationale belastingontvangsten).

³ HALBERT, Ludovic, CICILLE, Patricia, PUMAIN, Denise et ROZENBLAT, Céline, 2012. Quelles métropoles en Europe ? Analyse comparée. Synthèse [online]. Paris: Délégation interministérielle à l'aménagement du territoire et à l'attractivité régionale. Travaux en ligne, 11. http://www.datar.gouv.fr/sites/default/files/travaux_en_l_11_synthese_acme.pdf